

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою
«Міжнародні економічні відносини»

на тему: **«ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНИХ
ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»**

Виконавець:

студентка 43 групи ФМЕ

Пивоварська Анастасія

Олександрівна

(підпис)

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Воронова Олена

Вікторівна

(підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність кваліфікаційної роботи. Міжнародні логістичні процеси відіграють ключову роль у функціонуванні світової економіки, забезпечуючи безперервний рух товарів і послуг між країнами. Ефективність цих процесів значною мірою впливає на розвиток національних економік, конкурентоспроможність компаній, а також на міжнародну співпрацю в умовах глобалізації. Однак у сучасних умовах глобальних викликів, таких як економічні кризи, пандемії, кліматичні зміни та геополітична нестабільність, міжнародні логістичні процеси зазнають значних труднощів, що вимагає пошуку нових підходів до їх оптимізації.

Для України, що ставить на меті інтеграцію у глобальні ринки, питання підвищення ефективності міжнародних логістичних процесів є особливо актуальним. Наявність географічного положення, яке дозволяє бути важливим транзитним вузлом між Європою та Азією, відкриває для країни значні можливості. Водночас, недосконалість транспортної інфраструктури, бюрократичні бар'єри та відсутність чіткої стратегії розвитку логістичної системи гальмують цей потенціал.

Дослідження міжнародних логістичних процесів в умовах глобальних викликів є актуальним для визначення шляхів підвищення ефективності логістичних ланцюгів, розвитку інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності української економіки на міжнародній арені. Вивчення цих аспектів сприятиме формуванню оптимальної стратегії управління логістичними процесами в Україні, що відповідає вимогам сучасного світового ринку.

Метою даної роботи є аналіз міжнародних логістичних процесів в Україні та розробка рекомендацій щодо підвищення їх ефективності в умовах глобальних викликів.

Відповідно до мети дослідження були поставлені та вирішені наступні **задачі**:

- розглянути сутність та дослідити складові, види міжнародної логістики;
- визначити фактори, що впливають на ефективність міжнародних логістичних процесів;
- дослідити систему регулювання міжнародних логістичних процесів;
- охарактеризувати та проаналізувати сучасний стан та тенденції розвитку міжнародної логістики в Україні;
- здійснити аналіз факторів, що впливають на міжнародні логістичні процеси України;
- оцінити ефективність міжнародної логістики України;
- визначити перспективи підвищення ефективності міжнародних логістичних процесів в Україні.

Об'єктом дослідження є міжнародні логістичні процеси в Україні в умовах глобальних викликів.

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи та практичні аспекти підвищення ефективності міжнародних логістичних процесів в Україні.

Методи дослідження. У процесі написання роботи було використано наступні методи дослідження: методи системного та порівняльного аналізу, статистичний метод, а також методи структурного аналізу і синтезу. Це дозволило комплексно оцінити сучасний стан міжнародної логістики в Україні та запропонувати рекомендації щодо її вдосконалення.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, аналітичні матеріали міжнародних організацій, статистичні дані, наукові публікації вітчизняних та зарубіжних фахівців, а також офіційні звіти з питань логістики та міжнародної економіки.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (49 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 77 сторінок. Основний зміст викладено на 72 сторінках. Робота містить 26 рисунків та 1 таблицю.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами кваліфікаційної роботи опубліковано 1 тези: **Вплив глобальних викликів на міжнародну логістику. Збірник наукових праць кафедри міжнародних економічних відносин ОНЕУ «Світова економіка та міжнародні економічні відносини». № 6. Одеса. ОНЕУ. 2025**

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ»** розглянуто сутність, складові та види міжнародної логістики, проаналізовано ключові фактори, що впливають на ефективність логістичних процесів, визначено систему регулювання міжнародних логістичних процесів.

У другому розділі **«АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»** надано характеристику та здійснено аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку міжнародної логістики в Україні, проаналізовано фактори, що впливають на міжнародні логістичні процеси України, здійснено оцінку ефективності міжнародної логістики України.

У третьому розділі **«ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»** досліджено перспективи підвищення ефективності міжнародних логістичних процесів в Україні, а саме роль інноваційних технологій у підвищенні ефективності логістики, оптимізація логістичних ланцюгів та управління ризиками, міжнародна співпраця у сфері логістики та перспективи розвитку.

ВИСНОВКИ

У першому розділі було розглянуто основні теоретичні аспекти міжнародної логістики, її сутність та класифікацію, а також фактори, що впливають на ефективність логістичних процесів у міжнародному масштабі.

Міжнародна логістика є складною та багатогранною системою, яка забезпечує ефективне переміщення товарів і послуг між країнами. Вона відіграє ключову роль у глобальній економіці, сприяючи розвитку міжнародної торгівлі та інтеграції національних ринків. Класифікація міжнародної логістики на основі різних критеріїв (виду транспорту, сфери діяльності, типу логістичного ланцюга та географічного охоплення) дозволяє глибше зрозуміти її структуру та функціонування.

Фактори, що впливають на ефективність міжнародної логістики, поділяються на кілька основних груп: економічні, політичні, правові, технологічні, географічні та соціальні. Економічні умови, такі як інфляція, курс валют і податкова політика, безпосередньо впливають на вартість логістичних операцій. Політична стабільність або нестабільність у країнах транзиту та призначення, а також міжнародні санкції можуть порушувати логістичні ланцюги. Митні процедури та регуляції можуть викликати затримки, а сучасні технології та інфраструктурні рішення здатні значно покращити ефективність логістичних операцій.

Окрім того, було встановлено, що глобальні виклики, такі як пандемії, економічні кризи, геополітичні конфлікти, санкції, кліматичні зміни та соціально-демографічні тенденції, створюють нові ризики для міжнародної логістики, але водночас стимулюють інноваційні підходи для їх подолання. Ефективність логістичних процесів залежить від здатності компаній швидко адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, використовуючи новітні технології та перебудовуючи свої ланцюги постачання.

Таким чином, перший розділ дозволяє зробити висновок, що міжнародна логістика є важливим компонентом глобальної економіки, а її ефективність залежить від багатьох факторів, що мають враховуватися під час планування та реалізації логістичних операцій. Успішне подолання глобальних викликів вимагає від логістичних компаній гнучкості, інновацій та ефективного управління ресурсами на всіх рівнях ланцюгів постачання.

У другому розділі проведено детальний аналіз сучасного стану та проблем, що впливають на міжнародні логістичні операції в Україні.

У розділі розглянуто сучасний стан міжнародної логістики України, основні проблеми та перспективи її розвитку в умовах зростаючих викликів. Логістичний сектор країни зазнав значних потрясінь унаслідок війни та глобальних змін на ринках, однак водночас демонструє адаптацію до нових умов та поступове відновлення. Зокрема, залізничний транспорт України досягнув двох третин довоєнного рівня перевезень. Важливим досягненням стало зростання експортних перевезень, яке склало понад 50% порівняно з попередніми показниками. Автомобільний транспорт також зазнав значного зростання своєї ролі в умовах, коли морські та авіаційні маршрути були суттєво обмежені. На сьогодні понад 64% загального обсягу вантажів перевозиться автомобільним транспортом, що

підтверджує його значущість для внутрішніх і міжнародних перевезень. Окрім цього, дунайські порти стали тимчасово ключовими для експортних операцій, через які здійснюється значна частина перевалки вантажів.

Попри позитивні зміни, галузь стикається з численними проблемами, серед яких дефіцит пального, руйнування логістичної інфраструктури, а також затримки на кордонах через зростання обсягів міжнародного товарообігу. Внаслідок обмежень, спричинених війною, автомобільні шляхи в прикордонних регіонах стали перевантаженими. Це призводить до утворення черг та затримок у постачанні товарів. Водночас значну увагу приділяється модернізації логістичних об'єктів, зокрема складів, перевалочних комплексів і транспортних вузлів. Уряд України активно співпрацює з європейськими партнерами для відновлення інфраструктури, розглядаючи варіанти фінансування ремонтних і модернізаційних робіт. Іноземні інвестиції стають ключовими у реалізації проєктів розвитку мультимодальної логістики, яка передбачає інтеграцію кількох видів транспорту для оптимізації перевезень.

Міжнародна співпраця України в галузі логістики активно розвивається в контексті Угоди про асоціацію з ЄС. Завдяки цій угоді впроваджуються європейські стандарти у сфері транспорту та логістики, що дозволяє підвищити якість послуг і безпеку перевезень. Впровадження електронних митних систем, зокрема комп'ютеризованої транзитної системи (NCTS), значно спрощує процедури перетину кордону для експортерів і імпортерів. Проте залишаються певні проблеми, пов'язані з корупцією та бюрократією, які гальмують процеси митного оформлення. Для їх подолання проводиться подальша автоматизація операцій та цифровізація документообігу.

Інфраструктурні проблеми, які постали перед Україною, зокрема пошкодження залізниць, портів та автомобільних шляхів, потребують значних інвестицій. Дефіцит коштів та складна безпекова ситуація уповільнюють реалізацію інфраструктурних проєктів, проте Україна продовжує активно залучати міжнародні фінансові установи, такі як Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) і Світовий банк. Інвестиції в порти, аеропорти та логістичні хаби є одним із пріоритетів для підвищення конкурентоспроможності країни на міжнародному ринку.

Особливо важливою для України є інтеграція в глобальні логістичні мережі, які забезпечують рух товарів між Європою та Азією. Завдяки своєму географічному розташуванню Україна може стати ключовим транзитним вузлом на перетині важливих транспортних коридорів, таких як "Новий шовковий шлях". Для цього необхідно вдосконалити транспортні мережі та забезпечити швидке й ефективне перевезення товарів між країнами. Зокрема, розвиток транспортної інфраструктури на західних кордонах України дозволяє інтегруватися у європейські ланцюги постачання та поліпшити доступ до ринків ЄС.

Однією з ключових проблем залишається недостатня кількість складських приміщень класу "А", що відповідають міжнародним стандартам. Високий попит на такі об'єкти зумовлений розвитком електронної комерції та збільшенням обсягів імпорту й експорту. Сучасні складські комплекси мають бути оснащені автоматизованими системами управління, температурним контролем і засобами

безпеки. Окрім того, значна увага приділяється впровадженню новітніх технологій у логістичні операції. Використання систем управління ланцюгами постачання (SCM), блокчейну для відстеження вантажів та штучного інтелекту для аналізу попиту стає необхідністю для підвищення ефективності процесів.

Зростання обсягів міжнародної торгівлі позитивно впливає на розвиток логістики в Україні. Основні експортні товари країни, такі як агропродукція, металургійна продукція та товари машинобудування, потребують надійних рішень для доставки на міжнародні ринки. Водночас збільшення імпорту споживчих товарів і сировини стимулює розвиток складської інфраструктури та транспортних послуг. У цьому контексті важливим є продовження реформ у митній системі для зменшення витрат і прискорення процесів оформлення товарів.

Глобальні тенденції, зокрема діджиталізація та автоматизація логістики, створюють нові можливості для українських компаній. Поступове впровадження електронних платформ, які дозволяють відстежувати вантажі в реальному часі, сприяє підвищенню прозорості операцій і зменшенню людського фактора. Це особливо актуально в умовах нестачі кваліфікованих кадрів, що стало наслідком мобілізації та міграції робочої сили.

Незважаючи на труднощі, міжнародна логістика України має значний потенціал для подальшого розвитку. Вдосконалення транспортної інфраструктури, спрощення митних процедур та активне впровадження інноваційних технологій дозволить країні інтегруватися у глобальні ланцюги постачання та підвищити конкурентоспроможність на міжнародному ринку. Україні необхідно продовжувати залучення іноземних партнерів та інвестицій для модернізації логістичної системи, що стане запорукою ефективного розвитку міжнародної торгівлі та економічного зростання.

У третьому розділі роботи визначено, що сучасні інноваційні технології, такі як автоматизація процесів, використання штучного інтелекту та інтернету речей, є ключовими факторами підвищення ефективності логістичних операцій. Вони дозволяють оптимізувати маршрути, покращити управління запасами, знизити витрати на транспортування та підвищити прозорість процесів. Впровадження таких технологій сприяє не лише економії ресурсів, але й покращенню якості обслуговування клієнтів та забезпеченню своєчасності доставки.

Управління ризиками є важливою складовою успішної діяльності в логістиці. Виявлення потенційних загроз, таких як затримки на кордонах, поломки транспортних засобів, природні катастрофи або політичні конфлікти, дозволяє компаніям вчасно реагувати на зміни та мінімізувати негативні наслідки для логістичних операцій. Стратегічне планування альтернативних маршрутів і резервних постачальників, використання страхування вантажів та впровадження сучасних систем моніторингу ризиків дають змогу знизити рівень невизначеності у ланцюгах постачання та підвищити їх надійність.

Міжнародна співпраця у сфері логістики відкриває нові можливості для розвитку галузі та інтеграції національних економік у глобальні ланцюги постачання. Участь України у міжнародних транспортних проєктах, таких як

Транс'європейська транспортна мережа (TEN-T), та адаптація до європейських стандартів створює умови для покращення інфраструктури, підвищення конкурентоспроможності українських логістичних компаній і збільшення обсягів транзитних перевезень. Спрощення митних процедур і гармонізація правових норм сприяють зростанню міжнародної торгівлі та полегшенню логістичних операцій.

Таким чином, інноваційні технології, ефективне управління ризиками та міжнародна співпраця є ключовими елементами для підвищення ефективності міжнародної логістики та забезпечення конкурентоспроможності на світовому ринку. Інтеграція цих компонентів у логістичні процеси дозволяє знизити витрати, покращити якість послуг і забезпечити стабільний розвиток галузі в умовах глобальних викликів.

АНОТАЦІЯ

Пивоварська А. О. Підвищення ефективності міжнародних логістичних процесів в Україні.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». Одеський національний економічний університет – Одеса, 2024 р.

Бакалаврська робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є міжнародні логістичні процеси та їх ефективність в умовах глобальних викликів.

У роботі розглянуто сутність, складові та види міжнародної логістики, проаналізовано ключові фактори, що впливають на ефективність логістичних процесів, визначено систему регулювання міжнародних логістичних процесів.

Надано характеристику та здійснено аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку міжнародної логістики в Україні, проаналізовано фактори, що впливають на міжнародні логістичні процеси України, здійснено оцінку ефективності міжнародної логістики України.

Досліджено перспективи підвищення ефективності міжнародних логістичних процесів в Україні, а саме роль інноваційних технологій у підвищенні ефективності логістики, оптимізація логістичних ланцюгів та управління ризиками, міжнародна співпраця у сфері логістики та перспективи розвитку.

Ключові слова: міжнародна логістика, глобальні виклики, ефективність, транспортні коридори, інфраструктура, митне регулювання, інноваційні технології, Україна, міжнародна співпраця.

ANNOTATION

Pivovarska A.O. Increasing the efficiency of international logistics processes in Ukraine.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in the specialty 292 "International Economic Relations" under the educational program "International Economic Relations". Odessa National University of Economics - Odessa, 2024

The bachelor thesis consists of three sections. The object of research is international logistics processes and their effectiveness in the face of global challenges.

The paper examines the essence, components and types of international logistics, analyzes key factors affecting the efficiency of logistics processes, and defines the system of regulation of international logistics processes.

The current state and trends of international logistics development in Ukraine are characterized and analyzed, factors affecting the international logistics processes of Ukraine are analyzed, and the effectiveness of international logistics in Ukraine is assessed.

The prospects for increasing the efficiency of international logistics processes in Ukraine are investigated, namely, the role of innovative technologies in increasing the efficiency of logistics, optimization of logistics chains and risk management, international cooperation in the field of logistics and development prospects.

Keywords: international logistics, global challenges, efficiency, transport corridors, infrastructure, customs regulation, innovative technologies, Ukraine, international cooperation.